

PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ GIÁO VIÊN TRƯỜNG TRUNG CẤP CHUYÊN NGHIỆP QUÂN ĐỘI ĐÁP ỨNG NHU CẦU ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC TRONG BỐI CẢNH MỚI

ThS. LÊ HÙNG CƯỜNG

Trường Cao đẳng Nghề số 9 - Bộ Quốc phòng

1. Đặt vấn đề

Những năm gần đây, Bộ Quốc phòng nói chung và giáo dục (GD) nghề nghiệp trong quân đội nói riêng đã có những bước đột phá có tính cơ bản, toàn diện và bền vững, góp phần quan trọng trong việc giữ vững an ninh quốc phòng, phát triển kinh tế. Quy mô trường lớp liên tục được phát triển, mở rộng theo hướng chuẩn hoá và hiện đại hoá; chất lượng GD, chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lí (QL) được quan tâm. Tuy nhiên, những khó khăn vướng mắc từ thực tế các trường dạy nghề trong quân đội vẫn còn: Cơ sở vật chất dạy nghề chưa đồng bộ, trang thiết bị dạy học còn thiếu, chưa đáp ứng được việc đào tạo (ĐT) nguồn nhân lực trong giai đoạn hiện nay; đội ngũ giáo viên (GV) và cán bộ QL còn nhiều bất cập về trình độ ĐT, năng lực (NL) chuyên môn, nghiệp vụ QL.

Do đặc điểm môi trường và tính chất của quân đội, phần lớn đội ngũ GV, cán bộ QL GD, ĐT được trưởng thành từ lĩnh vực quân sự. Một bộ phận khác được ĐT từ dân sự sau đó chuyển sang môi trường quân đội. Chính quá trình “quân đội hóa” nhân lực dân sự và quá trình “dân sự hóa” nhân lực quốc phòng đã làm đội ngũ GV, cán bộ QL các cơ sở ĐT nghề của quân đội còn nhiều bất cập. Tuy vậy, trường trung cấp chuyên nghiệp quân đội (TCCNQĐ) gặp không ít những khó khăn và thách thức ở từng vùng miền do sự cạnh tranh trong công tác tuyển sinh đầu vào. Đây cũng là một trong những mặt hạn chế trong công tác ĐT hệ trung cấp, đặc biệt là công tác ĐT nguồn nhân lực chất lượng cao của trường. Bên cạnh đó, đội ngũ GV còn thiếu sự đồng bộ về cơ cấu bộ môn, một số GV chuyên môn còn yếu. Đội ngũ cán bộ QL hoạt động chưa thực sự hiệu quả, thiếu sự kết hợp đồng bộ giữa các bộ phận, một số bộ phận cán bộ QL chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới GD và ĐT nghề nghiệp. Cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học chưa đáp ứng được với yêu cầu đổi mới chương trình GD nghề nghiệp hiện nay.

Xuất phát từ cơ sở lí luận và thực tiễn đã nêu, việc nghiên cứu xây dựng giải pháp phát triển đội ngũ GV các trường TCCNQĐ có ý nghĩa quan trọng và vô cùng cần thiết. Bởi lẽ, muốn sự nghiệp GD và ĐT nghề nghiệp phát triển, muốn chất lượng GD và ĐT nghề nghiệp ngày càng được nâng lên đáp ứng được yêu cầu đổi mới, xây dựng chuẩn đầu ra đối với GD chuyên nghiệp hiện nay có nhiều yếu tố trong đó không thể thiếu yếu tố quan trọng là đội ngũ GV và cán bộ QL. Vì vậy, chúng tôi tập trung để xuất các giải pháp phát triển đội ngũ GV trường TCCNQĐ nhằm đáp ứng yêu cầu ĐT nguồn nhân lực trong bối cảnh mới.

2. Khái quát về các trường TCCNQĐ

Những năm gần đây, trường TCCNQĐ đã đạt được những thành tựu quan trọng trong quá trình đổi mới sự nghiệp GD nghề nghiệp, cung cấp nguồn nhân lực, nguồn lao động có tay nghề cao cho xã hội, góp phần cho sự phát triển kinh tế - xã hội của cả nước. Nhà trường đã nỗ lực phấn đấu đổi mới, trưởng thành và phát triển toàn

diện, ĐT và liên kết ĐT các ngành nghề khác nhau, chất lượng ĐT đã được kiểm nghiệm. Qua quá trình phát triển, mở rộng mạng lưới ĐT và quy mô khác nhau, hiện nay, có 15 trường TCCNQĐ ĐT chuyên môn nghiệp vụ cho quân nhân tại ngũ; ĐT nghề và bổ túc tay nghề cho quân nhân xuất ngũ, các đối tượng chính sách xã hội; thực hiện một số nhiệm vụ khác do Bộ Quốc phòng, Quân khu, Quân đoàn, Binh đoàn, Binh chủng giao.

Đa số đội ngũ GV trường TCCNQĐ có phẩm chất đạo đức tốt, phần lớn là sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp, công nhân viên chức quốc phòng gương mẫu trong công tác giảng dạy, năng nổ, nhiệt tình, cơ bản hoàn thành nhiệm vụ được giao. Bên cạnh đó, một số GV chưa phát huy tốt trong công tác giảng dạy, chỉ thực hiện theo quyết định của cấp trên, thậm chí có nhiều trường hợp còn sai phạm trong quá trình QL, giảng dạy...

Việc phát triển đội ngũ GV trường TCCNQĐ đã được chú ý và có được những kết quả bước đầu quan trọng. Đội ngũ GV được bổ sung, công tác ĐT, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ có nhiều tiến bộ, công tác hoàn thiện các chế độ chính sách đối với GV cũng được quan tâm. Tuy nhiên, trước sự phát triển của đất nước, đòi hỏi các trường TCCNQĐ phải nâng cao chất lượng ĐT để phù hợp và đáp ứng những yêu cầu của xã hội. Chính vì vậy, việc phát triển công tác đội ngũ GV trường TCCNQĐ từ việc quy hoạch, ĐT, bồi dưỡng, bố trí sử dụng, đảm bảo các điều kiện,... để phát triển đội ngũ là nhiệm vụ vừa mang tính cấp bách vừa mang tính chiến lược lâu dài.

3. Giải pháp phát triển đội ngũ GV các trường TCCNQĐ

3.1. Nâng cao phẩm chất và NL đội ngũ GV theo mục tiêu ĐT

Chất lượng ĐT của nhà trường phụ thuộc vào trình độ NL và phẩm chất đạo đức nghề nghiệp của đội ngũ GV. GV giữ vai trò quyết định trong quá trình dạy-học và định hướng lại GD; chất lượng GV là yếu tố then chốt làm nên thương hiệu của một trường dạy nghề.

Đối với các trường dạy nghề trong quân đội, để nâng cao NL của GV, nhất thiết phải có một lộ trình theo từng giai đoạn và từng cấp độ. Lớp GV lớn tuổi đi theo lộ trình thạc sĩ hoá, tiến sĩ hoá. Đối với GV trẻ, họ vừa nâng cao trình độ, kĩ năng, nghiệp vụ vừa bồi dưỡng tiếp tục theo hướng chuyên sâu, chuyên ngành sau khi đã tốt nghiệp thạc sĩ, tiến sĩ. Muốn vậy, các trường dạy nghề quân đội cần nhận thức và thực hiện tốt một số phương châm sau:

Một là, *bồi dưỡng nâng cao phẩm chất đạo đức cho đội ngũ GV*. Học tập tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh, rèn luyện phẩm chất cách mạng là yếu tố cốt lõi trong yêu cầu của người GV. Đây là nhân tố có ý nghĩa quyết định trong việc truyền thụ tri thức, định hướng chính trị về hoạt động dạy nghề. Sự tác động của người thầy đến người học không chỉ thông qua NL sư phạm mà bằng cả tấm gương về phẩm chất chính trị, đạo đức, phong cách sống.

Hai là, *bồi dưỡng nâng cao trình độ cho đội ngũ GV*. Đây là cơ sở nền tảng, yếu tố giữ vai trò quan trọng đến chất lượng giảng dạy của GV. Trong xu thế hội nhập và đáp ứng yêu cầu đổi mới GD hiện nay, các trường dạy nghề quân đội phấn đấu để có đội ngũ GV đạt trình độ cao. Do vậy, các trường cần bám sát tiêu chuẩn của GV theo quy định nói chung; phù hợp với điều kiện vùng miền địa bàn và tính chất của trường trực thuộc quân đội. Cùng với việc ĐT, bồi dưỡng, cập nhật về các tiêu chuẩn GV, việc duy trì và phát triển bền vững các tiêu chuẩn là điều cần thiết để đảm bảo GV thực hiện tốt nhiệm vụ.

Ba là, *bồi dưỡng nâng cao NL sư phạm cho đội ngũ GV*. NL sư phạm chính là NL lao động chuyên biệt, khả năng trau dồi tri thức, kinh nghiệm và chuyển tải tri thức vào trong sản phẩm của quá trình dạy học nhanh và hiệu quả nhất; đồng thời gợi mở, tạo cho người học niềm tin, lòng say mê hứng thú học tập và rèn luyện.

3.2. Thực hiện tốt công tác quy hoạch, tuyển chọn, bổ nhiệm, miễn nhiệm, sử dụng, luân chuyển đội ngũ GV

Mục tiêu quy hoạch GV là quá trình thực hiện đồng bộ các chủ trương, biện pháp để tạo nguồn và xây dựng đội ngũ GV, đặc biệt là người QL đứng đầu trên cơ sở dự báo nhu cầu GV. Mặt khác, quy hoạch đội ngũ GV trường TCCNQĐ có đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, tiêu chuẩn hoá về trình độ; đồng thời tạo được thể chủ động nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển sự nghiệp của ngành GD&ĐT nói chung và Bộ Quốc phòng nói riêng.

Quy hoạch GV trường TCCNQĐ cần phải dựa vào nhiệm vụ chính trị của quân đội, của trường và từng địa bàn; tiêu chuẩn trong cơ cấu tổ chức của nhà trường; thực trạng đội ngũ GV của các trường hiện nay. Việc quy hoạch phải đảm bảo tính pháp lý, khả thi, đảm bảo yêu cầu quốc phòng và yêu cầu kinh tế, giữa tính chất quân đội và tính chất dân sự của các trường TCCNQĐ. Việc điều tra, đánh giá đội ngũ GV ở trường TCCNQĐ theo các tiêu chí (số lượng, cơ cấu, trình độ kiến thức, độ tuổi,...), phân loại theo yêu cầu cần quy hoạch, dự báo nhu cầu, xác định nguồn, lập danh sách cán bộ dự nguồn, lập báo cáo và duyệt báo cáo quy hoạch cần được thực hiện tốt. Ngoài ra, việc tuyển chọn GV cần cứ vào tiêu chuẩn về trình độ kiến thức (kiến thức chuyên môn, khoa học QL GD, QL ĐT nghề,...), các kĩ năng QL, có phẩm chất chính trị, đạo đức tốt. Người được bổ nhiệm phải đảm bảo những tiêu chuẩn đã đề ra, có đề án công tác theo lĩnh vực phụ trách; miễn nhiệm, luân chuyển cán bộ không đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Công tác quy hoạch, tuyển chọn, bổ nhiệm, miễn nhiệm, sử dụng, luân chuyển cán bộ QL phải linh hoạt, phù hợp với điều kiện cụ thể, đảm bảo các nguyên tắc chung của quân đội và mục tiêu, nhiệm vụ của một cơ sở dạy nghề trong cơ chế thị trường hiện nay.

3.3. Đổi mới nội dung, hình thức kiểm tra, đánh giá công tác xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ

Công tác kiểm tra, đánh giá việc xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ phải phù hợp với điều kiện thực tế của từng trường, từng thời kì. Nâng cao chất lượng công tác nhận xét, đánh giá bảo đảm công khai, minh bạch, khách quan, trung thực, tránh hình thức, chạy theo thành tích để có tác dụng góp phần xây dựng đội ngũ đảm bảo tiêu chuẩn. Việc kiểm tra, đánh giá để không ngừng nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ là một trong những cơ sở bổ sung, điều chỉnh kế hoạch, cụ thể về tiêu chí bổ nhiệm cán bộ, thực hiện các biện pháp về ĐT, bồi dưỡng, chế độ chính

sách và điều kiện làm việc. Để đánh giá đúng công tác này, cần kết hợp thông tin của hồ sơ báo cáo với kiểm tra, thanh tra định kì, đột xuất, tham vấn ý kiến của cấp ủy Đảng, phòng ban chức năng, các tổ chức, đoàn thể liên quan, quán triệt các văn bản có tính chất pháp quy của Bộ Quốc phòng và các cơ quan QL dạy nghề.

3.4. Tăng cường đầu tư thiết bị dạy học hiện đại, ứng dụng công nghệ thông tin vào QL đội ngũ GV

Phát triển cơ sở vật chất, trang thiết bị tạo môi trường làm việc thuận lợi; huy động các nguồn lực đầu tư thiết bị công nghệ - thông tin đáp ứng trong công tác điều hành, QL. Phát huy các nguồn lực, kết hợp nguồn lực quốc phòng và nguồn lực kinh tế, QL và sử dụng cơ sở vật chất thiết bị; quan tâm, chăm lo xây dựng cơ sở vật chất, nhà công vụ, hỗ trợ các điều kiện làm việc cho đội ngũ GV các trường TCCNQĐ một cách phù hợp, hiệu quả. Bên cạnh đó, có cơ chế phù hợp để hoàn thiện chính sách và các điều kiện đảm bảo đối với đội ngũ GV các trường TCCNQĐ. Chế độ chính sách và các điều kiện đảm bảo là một nhân tố có ý nghĩa quyết định đến việc xây dựng đội ngũ GV của trường TCCNQĐ, thu hút nguồn lực có trình độ cao ở ngoài xã hội. Đó không chỉ là việc khuyến khích những người làm việc có năng suất, chất lượng, hiệu quả, phát huy tài năng của GV mà còn là thể hiện tư duy biện chứng, không duy ý chí.

3.5. Phát huy vai trò chỉ đạo của các cấp ủy Đảng đối với việc phát triển đội ngũ GV các trường TCCNQĐ

Tăng cường chỉ đạo của các cấp ủy Đảng đối với việc xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ, làm cho công tác này đi đúng mục tiêu, đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ, tăng cường hiệu quả thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và kinh tế, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Đây là một yếu tố quan trọng có ý nghĩa quyết định trong việc làm cho đội ngũ GV các trường TCCNQĐ đạt được mục tiêu về số lượng, cơ cấu, trình độ, hoàn thành nhiệm vụ theo yêu cầu chung vừa phù hợp với nhiệm vụ quốc phòng, phát triển kinh tế. Tiếp tục thực hiện tốt Chỉ thị 34/CT-TW của Bộ Chính trị về củng cố, xây dựng tổ chức Đảng trong các trường học. Nâng cao hiệu lực chỉ đạo, điều hành của tổ chức Đảng trong việc xây dựng và thực hiện quy chế của nhà trường quân đội trong việc xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ. Phối hợp với các tổ chức, đoàn thể trong và ngoài quân đội để xã hội hóa đối với công tác xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ.

4. Kết luận

Đất nước ta đang bước vào giai đoạn phát triển kinh tế - xã hội, hội nhập quốc tế một cách sâu rộng và bền vững. Nhiệm vụ quốc phòng, an ninh trong giai đoạn hiện nay có những yêu cầu mới. Việc xây dựng đội ngũ GV các trường TCCNQĐ đảm bảo về số lượng, trình độ, cơ cấu, hài hòa giữa tiêu chí quốc phòng và tiêu chí kinh tế, tiêu chí quân đội và tiêu chí dân sự,... là một nhiệm vụ quan trọng hiện nay. Những đề xuất mang tính chất giải pháp đã nêu ở trên cần được vận dụng sáng tạo, linh hoạt, cụ thể theo từng đặc trưng của từng cơ sở ĐT sẽ phát huy hiệu quả, góp phần làm cho quân đội dù ở lĩnh vực nào cũng luôn "trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, kẻ thù nào cũng đánh thắng".

(Xem tiếp trang 48)